

C O N G I O

Ad Clerum *LONDINENSEM*

Habita in

694.e 17
14

Ecclesiâ S. ELPHEGI,

Maii VII° Anno Dⁿⁱ. M.DCC.XLV.

A

K

JOANNE DENNE S.T.P.

*Archidiacono Rossensi, & Ecclesiâ S. Leonardi Sbordich
Vicario, tunc temporis Sionensi Collegii Præside.*

Hortatu, & Rogatu Auditorum edita.

L O N D I N I,

*Typis J. OLIVER: Prostant venales apud H. PRIBERTON,
ad insignie Aurati Cerui in plateâ vulgo dictâ Fleetstreet.*

M.DCC.XLV.

1. The first part of the document is a letter from the President of the United States to the Congress, dated January 1, 1861. It is a copy of the original, and is signed by the President.

ALL INFORMATION CONTAINED HEREIN IS UNCLASSIFIED

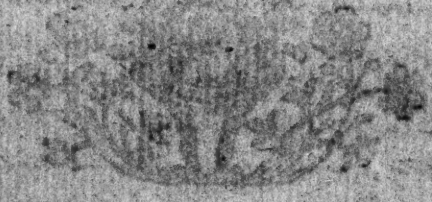
ni a. 10. 11.

English 3. ELPHEG

ANNO D. MDCCLXV.

FROM THE DEPT. OF S. T. P.

1917

L O N D O N

ad missum hanc Curia in plene vobis dicitur.

M.DCC.XLV.

2 PETR. I. 16.

Οὐ γὰρ στοιχειομένοις μάλοισ ἐξ ἀπολαύσεως ἐγνωσάμεθα ὑμῶν
τὴν τῷ Κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ δύναμιν, καὶ παρουσίαν, καὶ
ἐκτίλει γυνήτερες τῆς ἐκείνης Μεγαλειότητι.

*Non enim doctas fabulas secuti, notam fecimus
vobis Domini nostri Jesu Christi virtutem &
præsentiam, sed speculatores facti illius mag-
nitudinis.*

DISSIDENT inter se Interpretes, quò spectet hæc
oratio, an ad omnem Evangelicam historiam, an ad
illam solam δύναμιν καὶ παρουσίαν, quâ CHRISTUS
se venturum fore prædixisset; mox populi rebellis vindicem,
deinceps humani generis Judicem. Hujusmodi lites non erit
nostrum dirimere, quoniam de hæc aut illâ eadem erit &
questio, & judicatio. Id enim Imperii, quod variis modis
in omnes & omnia exercuit JESUS, ipsius de morte victoria,
nequa triumphalis ad Cælos, Angelis ovantibus, reditus;
Hæc, inquam (modò ab Apostolis fideliter enarrantur) non
minus sunt vera præsentis numinis Indicia, futuræque gloriæ
Auspicia, quàm illud illustre magnificumque in monte sacro
spectaculum, cui ipse Petrus aderat ἐκτίλει;
in quo Dominus noster simili splendore, imò etiam Majestate
effulsit, ac in folio Dei Patris; qui porro hoc ei testimo-

N. B. Cum minus intra hanc spatium non potuerim omnia de suggesto dicere, quæ
dicenda habui in defensione atque causâ gravissimâ; Mihi, ut spero, venia dabitur
aliqua auditoribus nova inferenti, ac hisce uncis [] includenti; quò hæc oratio in
publicum prodcat, quasi absolutior & perfectior.

4 CONCIO ad Clerum Londinensem

nium (quo nihil amplius, nihil honorificentius) è coelis mirâ voce dedit, * *Hic est meus carissimus ille filius, in quo me oblecto—Ipsū audite.*

His cognitis, nihil est ambigui quod nos moretur in verbis ipsis; quorum vim sic absolute complectar. [Misceant falsa veris è Gentibus *Poetae* ac *Historici*, dum res à *Diis* & *Heroibus* suis gestas, infinitis à retro seculis, commentis suis, sive narrationibus olim fictis, celebrant, adaugent, ac ornant. Fingant & ad opinionem vulgi, & ad magnas Reip. utilitates, *primi* Civitatum & Religionum *Conditores* se suas leges, sacra, ac ceremonias instinctu divino, afflatuque constituisse: taliave sibi simulent cum Coelicolis ipsis concilia, & congressiones, qualia habuit, sine arbitris, in antro, cum Jove *Minos*: vel Nocte, cum Egeriâ Deâ, Conjugeque suâ *Numa*; ut suos ad obsequium, non modo humanis consiliis atque imperio, sed etiam Deorum numine, atque metu flecterent, & constringerent. Utantur *Sophistae* σοφιστῆες μὲν οὖν, fabellis commenticiis, arteve suâ compositis (longè autem à veritate rerum abhorrentibus) quò facilius imperitæ multitudinis fidem concilient iis quæ vel ipsi malè intelligunt, vel quæ rectæ rationi, rerumque naturæ repugnant: vel quæ pudor est illis, aperte palamque dicere. E *Judeis*, Magistri opiniones & errores hominum aucupentur, famæ credant, nugifve meris se delectent; quæ parùm firmamenti, & minùs virium habent à scriptis *Mosaicis*: quarumque nec origo, nec ratio patet.] Nos vero *Apostoli*, olim CHRISTO comites individui, nunc ipsius actorum, doctrinæque Præcones, aut credulitate, aut mentiendi libidine, aut alio quopiam animi affectu corrupti aut correpti non horum mores, & disciplinam imitamur, somniantium nempe furentūve visa, aut ficta, aut incerta venditantes; sed ea duntaxat in Con- ciones, & Annales nostros bonâ fide referimus, quæ vel DEUS Opt. Max. nobis sui Spiritus oraculo edidit, vel sana, mens approbat: vel quæ animis maximè, certissimeque as- figuntur nostris, ab omni sensu scilicet tradita, impressa & comprehensa;

* Com. 17. Matt. xvii. 5.

comprehensa; nec hæc, ut exornatores rerum, sed tantummodo narratores fidelissimi; quibus & lex & religio est, ut nequid falsi dicere audeant; ut nequid veri non audeant.

Habetis igitur me hodierno die, (Patres, Fratresque, & in Christo, & ex animo, venerandi ac dilecti) Domini nostri, ejusque Apostolorum causam dicturum. Nec est dicendi causa, vel hoc cætu dignior, vel ad hæc tempora opportunior, & accommodatior. In quibus nihil non per omne fas, nefasque factum est, quod Apostolorum testimonia possit elevare. In quibus argumenta gravissima, nec non Miracula, Religionem omnium longè optimam, ac ab ipso DEI Filio promulgatam confirmantia; hæc, inquam, non modo a profanis & irrisoribus, à sciolis & plebeiis Philosophis, ast etiam (hæc me pudet opprobria) à Presbyteris Christianis ludibrio haberi, contumeliis excipi, & deridenda populo propinari vidimus; ita ut si revivisceret Petrus, non minori studio & contentione nunc ac olim cum catervâ contradicentium certaret, se, sibi que Socios non arte confictas fabulas secutos fuisse, dum notam fecerunt JESU CHRISTI virtutem & præsentiam, sed oculis suis adspexisse illius miracula, atque majestatem.

Dubium, ut opinor, erit nemini, quin omnes res, quas narrant Apostoli, fuerint (modo vellent) penitus perspectæ, cognitæ atque exploratæ ab eis, qui intimis JESU consiliis familiarissimè, ac amicissimè interfuerunt, necnon illi omnibus negotiis conjunctissimi. — In quæstione igitur hoc solum versatur, utrum ea, quæ ad veritatem sibi ipsis persuasissent, bonâ fide aliis prodiderint; an ex malitiâ, seu quæstu lucre falsi, fictique testes esse potuerint.

Quantâ autem fide digni sint Apostoli declaret

I. Primo, illa virtutis ac veritatis Vis, & Religio, quæ potuit animos maximis ab iocunde ætate captos erroribus liberare: inflammataque etiam dominandi cupiditatem comprimere & restinguere. Fatendum enim est, opinionem de

6 CONGIO *ad Clerum Londinensem*

de instanti terrestrique Messie regno penitus insitam, per-
 vetustam & constantem, non modo totam Judæam ac Ori-
 entem oplevisse: sed etiam mentes *Apostolorum*, utrinque
 integri, boni, sanctique fuerint, ita occupasse, ut quanquam
 in CHRISTI partes miraculis primò adducti, & illius dein
 observantissimi, pro derelictis habuerint universa hujus vitæ
 commoda; veruntamen cum omnium rerum desperatione
 hæc spes conflavit unica, illud jam jamque fore tempus ab
 antiquis sacerdotum libris, necnon oraculorum longâ serie
 designatum: illumque diem mox illucescere, quo (sic enim
 in satis) valesceret *Oriens*, profectique *Judæa*, rerum poti-
 rentur. Quo *Hierosolyma* illis, quam ipsissimi, charior in
 omnibus terris sola esset domus virtutis, imperii, atque dig-
 nitatis. Quo JESUS numine quodam, ac vi divinâ quâ
Mos ipsi longe antecellebat, à cervicibus *Hebræis* jugum de-
 jiceret *Romanum*: seque in solium eveheret *Davidicum*, om-
 nium scilicet rerum Dominus & Moderator à Deo Patre
 constitutus. Quo ipsi etiam, quasi omnium fortunarum fo-
 cū, participes & adiutores ejusdem inter se partirentur ho-
 nores: atque Genti *Israelitica*, imò toti orbi & consiliis, &
 judiciis, & auctoritate præessent in secula seculorum; qua re
 evenit, ut nihil acriori unquam decertatum sit inter ipsos
 contentione, quam hoc, quis primus in Domini sui regno ha-
 beretur; quis in maximâ & gratiâ & gloriâ esset*.

Attoniti ergo steterunt *Apostoli*, tanquam de cælo percussii,
 cum indicabat eis JESUS sibi cendum esse *Hierosolymam* †,
 non ad sedem (uti sperabant) domini, per omnes gentes
 extendendam; sed ut ipse multis, maximisque malis afflictus, tan-
 dem summo supplicio, ac cruciatu periret. Hoc quidem præ-
 monito effervuit statim *Petri*, *Apostoli* nostri, indignatio:
 atque his verbis acribus, etiam objurgatoriis, erupit. Absit
 hoc a te, Domine; non contingent ista tibi. Tam inopinatæ,
 & improvise illis acciderunt *Magistri* sui *Calamitates*, ut vix
 tantam apud illos habuit fidem ipsius de reditu in vitam in-

* Luc. xxii. 24.

† Mat. xvi. 21, 22.

fra triduum oraculum, quanta suppeteret animos debilitatos, abjectos metu, miserisque fractos in spem erigere pertenuem. Ita prorsus ausis, consiliis & votis exciderant, ut, JESU deprehenso, * *ausugerint omnes: Petrusque* ipse, utcumque ceteris fervidior & audacior, se *vel nosse hominem jurejurando negaverit*; ne cogitatione præ se ferens quod, quem vox senatûs populi que *Judaici* uno ore religionis & majestatis ad crucem modò damnasset, illum DEUS ab inferis reduceret, & ad imperium terrarum, coelique extolleret.

Unde igitur, rogatum velim, viris ita timidis, & omnes circumspicientibus procellas, dissipatis & depressis novum accessit animi robur, atque vigor? Unde illa virtus ac fortitudo, quâ acies modò turpiter profligatas, vagasque colligerent, & ad recens instaurarent bellum? Non aliunde certe, quam à Duce & Principe redivivo, quem ipsi suis oculis intuebantur, imo *presentem* habebant DEUM. Huc etiam adde, quod omnia ita sunt ab *Apostolis* ipsis deinceps administrata, ut DEI Opt. Maximi nato, consilio, atque potestate & gesta, & provisa esse viderentur: & quemadmodum eorum voluntati omnes Naturæ, aer, ignes, terræ, maria obedirent & parerent; coelitus nempe, & ex promissis datis variis monitis, mentisque viribus, † quæ multa & mira effecerunt Apostoli; quæ porro instructi copiis, hominum demonumque manibus celerem extorserunt victoriam, per omnes mundi regiones cruciati Regis signa optimis auspiciis & efferentes & constituentes.

Sin CHRISTUS ipse *Apostolis* suis datam nunquam præstitisset fidem; si DEUS hæc auxilia animo & spe perditis nunquam adjuvasset; nullo modo fieri potuit, quæ illi, illi destituti, Ducem suum, quem vivum rejecerant, morte multatum abjurassent, injurias sibi factas animo patientes agerrime. Procul enim abest à verisimili, quod vel unus aliquis, multo minus undecim viri, simplices & timidi, sanctitate autem, probitate, & virtute semper insignes, tam subito

* Mat. xxvi. 56, 74.

† Act. ii. 43. Heb. ii. 4.

8 CONCIO *ad Clerum* Londinensem

mentes moresque mutarent, ut nefandum, inutile, imo inexpiabile scelus confingerent; & confictum ubique gentium, fortunarum, famæ capitique periculo differrent. Et qui bono? Nulli sane; nisi ut istum divinis decorarent honoribus, qui dedecoris quasi, flagitiique plenus è mortalium numero exturbatus fuisset; qui etiam illos ipsos per summam fraudem & malitiam in omne calamitatum genus pellexisset, plusquam montes auri pollicens; vitam scilicet immortalitate beatam, necnon regna in ævo omni duratura. Quorum spem evanescere necesse foret (ipsis fatentibus, ac interim expectando & desiderando miserabiliter cruciatis) ni *DEUS Jesum*, à mortuis excitasset, quem non excitatum fuisse probè noverunt. Sed de his satis. Occurrit enim nobis

II. *Secundo* loco altera ratio, quæ, modo esset res dubia, fidem faceret *Petro* affirmanti, nec se, nec Apostolos *fabulas confecisse*; hæc scilicet, quod auctoritatem & disciplinam *CHRISTI* sequendo nequaquam suis poterant inservire utilitatibus. Homines versuti, callidique, (qui, terrenis hisce dediti, omnia suis metiuntur emolumentis) nunquam non & anquirunt & consultant ad vitæ commoditatem jucunditatemque, ad facultates rerum atque copias, ad opes, ad potentiam, ad gloriam, quibus & se possint juvare, & suos, conducat id necne, de quo deliberant. Quâ de causâ ad securitatem suam cavendam, prosperitatemque consulendam sunt sagaciores, quàm opus aliquod permagnum & difficile moliri atque audere; quàm semetipsos in omnia pericula, & discrimina adducere, ne minimâ quidem lucri, voluptatis, dominii, aut honoris spe objectâ. Ita tamen, & iniquissime comparatum est *Apostolis*, ut quocunque se animo & cogitatione converterent; Ecce damna, ignominie, verbera, exilia, cruciatus atque mortes. Nec hæc nova, nec improvisa; nihil enim incidebat illis postea mali, quod non sibi impendere multo ante prospiciebant; neque id conjecturâ, sed quasi jam experti, & *ad ferendas miseras vocati*, * imò, à

DEO,

* 1 Petr. ii. 21. 1 Cor. iv. 9.

Deo tanquam ad mortem destinati. Hæc scilicet monuerat exemplo, atque institutis ipse ille, cui nomen dederant; illorum etiam mentibus & memoriæ hoc dictum crebrâ repetitione infigens, *non est servus major Domino suo: si me persecuti sint, & vos persequentur.* Unde igitur ea animi magnitudo ac elatio, imo divina mens, quâ Apostoli æquè pariter contempserunt, despexerunt & pro nihilo putârunt ea omnia, quæ vulgo ducantur bona aut mala, felicissima aut miserrima? Nonne hinc? Quod non ad præsens, sed sempiternum tempus spectarunt; in ipsum cælum, quasi ad domicilium suum & imperium aspirantes. Quod non sibi solis aut Patriæ, sed humano generi, sed Deo vixerunt; Ducem suum passibus, quàm fere non æquis, sequentes: & in hoc ætatem suam consumentes; ut homines ad humanitatem, ad virtutem, ad pietatem, ad felicitatem, imo in Deos fingerent. Nonne hæc est ipsa res, tam ampla & honesta; quæ, iis objecta, totos ad se convertit & rapuit? Judicium tamen de hac re, Patres Fratresque, ad vos, imo ad illos provoco, qui eunt in Apostolos animo maxime infenso, & inimico. Num iis verisimile aut quod fieri possit videatur? quod tot viri, quibus nemo neque integrior, neque sanctior unquam esset; quibus mortalium nulli in omni genere virtutum tam excellentes, aut divinâ legatione digniores unquam extitissent. Fierine, inquam, potest? quod hi tamen ex calliditate, fraude, malitiâ & mendaciis toti constarent: & inde hominum unumquemque dolis, fabulisque luderent, neenon in summum, latque inextricabilem errorem abducerent. Cum tamen ipsi essent nec naturâ callidi, nec audaces; in nihilo ad disputandum aut dicendum perfecti; viri sane, siqui alii, simplices & rudes, & omnino omnis eruditionis expertes & lignari: atque ita semper habiti ab inimicissimis, unde nulla sit in his, aut injuriæ, aut fraudis suspicio.

Barthol. 1. 1. c. 1. [In
Joann. xv. 20. Luc. ix. 44.

10 CONCIO ad Clerum Londinensem

[In horum etiam animis infedit gravis & vehement opinio se ne ea, quæ vellent, posse consequi, nisi honestis consiliis, & rectè factis, Deoque favente. Unde igitur fit? nisi à Deo favente, etiamque inspirante, vel eos voluisse, vel potuisse de Deo, de pietate & sanctitate, de naturis hominum, de bonis, de malis, de omni officiorum genere, de totâ vitæ præsentis & futuræ ratione; de modo quidem rerum universarum, non more *Philosophico* aut *Rabbinico*, sed iusto, clare, misifice, immò divinitus & loqui & disceptare: neque omnia sic locuta, & disceptata ita scripta relinquere, ut mehercule unus ab illis, & illorum tabellariis scriptus libellus omnium, quicumque fuerint, sapientium bibliothecas, & doctrinæ præceptis, & auctoritatis pondere, & utilitatis ubertate superaret; ut eorum Cætus omnibus Gymnasiis, ac Philosophorum scholis non modo longè antecellerent, sed ut omnia eorum dogmata essent rationis, consilii, veræque sapientiæ plena: & ut nihil deesset opis, intrinsecus, aut extrinsecus, ad piè, benè, beatèque vivendum.]

Facite autem ad aliquid excogitandum, audendum, dicendum & perpetrandum, nec ingenium, nec animum, nec linguam, nec manus *Apostolis* defuisse. Quem vero ad finem, aut quo proposito? Sic enim vita hominum est, ut *ad eis licet vivere*. Nil ergo fingi potest dementius, quàm ut illi à CHRISTO disciplinam susciperent: & susceptam ubique proficundo se in pericula capitalia inferrent; nec argumentis fide dignis ducti, nec spe commoti, nec ullis huic incepto expositis præmiis, vel ad gratiam, vel ad voluptatem, vel ad opes, vel ad dignitatem. Omnes itaque, qui unquam *Messie* personam induerunt non modo regnum appetebant *Judaicum*, aut omnium gentium Imperium. Nec minus quicquam pro cento appetiverant CHRISTUS & Apostoli, modò factis atque falsis mentes hominum & fefellerunt, & convertissent. Prorsus quippe est incredibile huiusmodi fædus, quod tot *Impostores* (ut vulgari utar verbo) in unum coirent, his solis conditionibus, ut orbem terrarum Deorum multitudini, & simulacrorum imaginumque cultui deditum,

deditum, necnon omni superstitione refertum ad verum DEUM, & veram pietatem tanquam ex postliminio, modo non exilio reducerent. Ut ultro hominibus viam salutis novam ostenderent; ut illorum mentibus in tenebris erroris & inscientiae crassissimis clarissimum praeferrent lumen; ut effusas in omni intemperantiâ libidines restringerent, & omnes cupiditates coercerent; ut omnia vitia eruerent, omnesque virtutes stabilirent; ut res aggredierentur non aliter, nisi coelesti honore, atque immortalitate remunerandas. Ut denique hæc omnia fabulis, dolis, machinis, & præstigiis tentarent, quæ vel fieri posse, (obstantibus consuetudinum malarum Corruptelis) erat prorsus incredibile. Quid tamen istæ Fabulæ, quid doli, quid machinæ, quid præstigiæ profuerant? Nihil sane. Ne ad famam, auramve popularem; nisi iis à DEO datum fuisset, non modo dicendo tenere hominum catus, mentes illicere, voluntates impellere, quo vellent; unde autem vellent deducere; necnon populi motus, judicum religiones, senatuumque gravitatem oratione convertere. Nisi inquam, hæc non modo data fuissent à DEO, ast etiam linguas omnes scire & loqui res futuras declarare, vaticinia complere, miracula facere: vel quod cuiusvis miraculo minùs vix habendum est, nisi ipsi, qui (ut velint ad-versarii) ex fraude & mendaciis toti constabant, sibi tamen legem dicerent summæ innocentiae, veritatis, rerumque humanarum despicientiae, necnon inopiae, laboris, doloris, maiorumque patientiae. Idem enim erant (*Phariseis autem & Philosophis* quàm longè dispares & dissimiles!) vivendi atque dicendi præceptores.

Huc etiam ex abundanti licet addere, quod vix, aut omnino non posset fieri, quin unus ex huiusmodi amentiae scelerisque sociis aut conscientia convictus, aut metu exanimatus, aut malis fractus, aut de spe depulsus, aut pretio corruptus omnia patefaceret, & proferret. Cum enim *fundas tantillâ mercede, ac triginta argenteorum* ad indignissimam perfidiam, Dominique maxime benefici proditionem

12 CONCIO ad Clerum Londinensem

conduci posset; nullus dubito, quin iste famæ suæ consulens æquè ac quæstui suo serviens, siquid fictum in CHRISTI miraculis, siquid verbis factive improbum, siquid à cupiditate malâ profectum, id omne apertè palamque dixisset. Quanto etiam certius est (si CHRISTUS, fide datâ, nunquam à mortuis ad vivos rediisset) unum vel alterum ex Apostolis ipsis extitisse, quem aut pudor à turpitudine, aut metus à periculo, aut ratio à furore revocasset; aut quem *auri sacra famés* tam iniquam, ac inutilem conjurationem prodere coegisset. Cum itaque hi omnes spe, metu, pretioque tentati ad extremum usque spiritum in veritate, animo quidem maximo, permanerint, quid ni nobis, (ut *Ciceroni* de viro *Spartâ* digno) *Innocentes damnati esse videantur?* * Nec modo videantur, manifesta enim res erit, (modò sit in nobis, vel sensus, vel ratio) quòd horum testimonia sibi afferant & fidem & laudem maximam; cum magna etiam illa laus, & admirabilis videri soleat apud Ethnicos, imo virtus esse viri præstantissimi, casus adversos sapienter tulisse, nec fractum esse fortunâ, at retinuisse in rebus asperrimis animi & fortitudinem, & dignitatem.

[Considerandum igitur est]

III. *Tertio* loco, quàm multa, quàm gravia, quàm acria perpeffi sunt *Apostoli*; & ex Ecclesiæ primævæ annalibus cognoscimus hanc unam fuisse illorum omnium sortem periculis semper esse proximos, ac in primâ quasi acie audere. Quid autem pœnæ & cruciatus vel fingi, vel excogitari potest, quod illi non perferebant? Quis enim ignorat eorum fidem & virtutem probatas, atque exploratas fuisse per infamiam, & multas; per verbera, vincula & exilia; per arduas laminas, ignes ac equuleum; per omnes denique dolorum acerbitates, atque omne tormentorum genus? Usque eo scilicet probatas & exploratas, ut tortoribus ipsis vires defecissent; modo non *Apostoli* animam prius expirando effugissent

* *Tusculan. Disput. Lib. I. cap. 42.*

gissent crudelitatem ingeniosam inimicorum, qui nihil magis sunt veriti, ne torti nimium cito morerentur. Cum itaque in tali Theatro versati fuerint *Apostoli*; cum aliquem in tranquillo tempestatem adversam optare, seu sine causâ se periculis offerre nihil sit aut stultius, aut dementius; cum omni à naturâ tributum sit, ut se, vitam, corpusque tueatur; declinetque ea, quæ sibi nocitura videantur; nec sibi soli, sed conjugii, liberis, parentibus, cæterisque, quos caros habeat: Cum nil, etiam hoc *Satanæ* * dicto sit verius, *pellem pro pelle, & quicquid habet Homo, dabit pro sua vitâ*. His, inquam, positis, quâ de causâ *Apostoli* fabulas ejusmodi vel fingeant, vel fictas pro veris venditare improbè inter se conjurabant; queis, sine ullâ dubitatione, *facti sunt omnium mortalium in hoc seculo miserrimi*: † necnon iis obnoxii pœnis, quas in altero sumet *DEUS* in eos, qui fraudes concipient inexpiabiles; in eo præsertim negotio, unde humani generis æterna salus, suusque honos pendeant. Quâ ratione adduci potuerint, ut naturam ipsam, quæ plurimum valet, vincerent; ut majorum mores, leges, instituta, aras focosque, imo Religiones ac Cereemonias à *DEO* ipso latas ejurarent. Ut etiam de eo vitæ statu declinarent; in quo, quasi in loco quietis, & tranquillitatis pleno, iis licuit, saltem pro more suo vivere, cum otio, famâ, familiis & amicis; maximis interim molestiarum molibus, imò calamitatum turbini se objicientes. Ut denique vitæ amorem, animis humanis altissimè insitum, radicitus extraherent. Unde ergo, rogatum velim, ea fortitudo, & libera contumacia, ‡ quâ *Apostoli*, in judicia ferè ultro irruperunt: aut ita in judicio capitis pro se ipsis dixerunt, ut non rei, aut supplices, sed ut Magistri, & Domini viderentur Judicium; magisque damnati, quam absoluti, exultarent? Unde illis, qui modo timidi ac tremantes, nullius animi, nullius consilii; & ne perirent ipsi, Domino vivo parùm fideles? Unde illis, inquam, Domini morte mulctati causam sustinentibus,

ca

* Job. xi. 4.

† 1 Cor. xv. 15, 19.

‡ Act. iv. 29.

14 CONGIO *ad Clerum Londinensem*

ea mentis firmitas, æquabilitas, & constantia, quâ acerbissima ita tulerunt, ut nil de dignitate sapientis discederent; quâ eos cruciatus, quasi cum lætitiâ & voluptate, amplexi sunt, quos neque maximo animo nocens, neque innocens, nisi vir fortissimus, unquam subire potuisset. Hinc enim (sic ait *Cicero* *) nemo unquam esset tam amens, qui semper in laboribus, & periculis viveret: multoque minùs sine magnâ spe immortalitatis se, etiamsi pro patriâ, offerret ad mortem. Neque hæc ab *Apostolis* acta sunt ex inani spe, sive inconsultâ ratione, sive temeritate, sive superbiâ, sive scelere, sive furore. Majores & meliores sunt quærendæ causæ: atque alia verisimilior cogitari ne potest quàm (quod res est) illis ad hoc à D E O delegatis, necnon à *Spiritu sancto* & fortitudine & gaudio repletis, † religio fuit testimonium (periculo suo, etiam extremo) perhibere publicum iis, ‡ quæ ipsi suis auribus, oculis, manibusque tenuerant *de virtute, potestate, ac majestate Domini nostri JESU CHRISTI*.

Hinc in opinionem veniebant *Apostoli* firmissimam, illum fuisse D E I filium, æquè ac humani generis desiderium, & vitæ æternæ verba habuisse. Quis ergo miraretur, quod ii morti, etiam crudelissimæ, non dubitarent occumbere, conscii scilicet se D E O Patri Optimo Maximo, ita facere gratissimum. Fieri enim aliter, (naturâ ac ratione repugnantibus,) non potuit, quod illi, vultu hilari lætoque pectore ad Carpicem & Tortorem raperentur; nullum recusantes nec supplicium, nec dolorem; quasi iis esset modò non amarum, sed suave cruciari. Quod totâ mente, omnique animi impetu, ac incredibili quodam moriendi studio in rotam ascenderent, in quâ si vitam non possent aspirare beatam, quamdiu torquerentur: D E O tamen gratias agerent, quasi ab eo evocati & emissi; imo gaudentes se nactos fuisse justam causam è vitæ Theatro (plaudentibus & hominibus & angelis) exeundi, potiùsve gloriôsè triumphandi. Hæc, inquam, nullo modò

* *Tusculan. Disput. Lib. I. cap. 13.*

† *Act. iv. 31.*

‡ *Act. iv. 19, 20.*

xiii. 52. 1 Joann. i. 1, 2.

modò fieri potuerint, nisi *Apostolos* ad patientiam, (animo ut ut excelsio aut invicto longè imparem) mirà vi erexisset, & confirmasset, non solum optimæ mentis conscientia, aut rerum rectè gestarum fama & laus mundo perennior : sed divini Spiritus & numen, & afflatus. Nisi omnes in cœlum ascendissent eodem immortalitatis ardore, quo *Petrus* * benè sciens, quod sic ex abundanti sibi introitus ministraretur in æternum Domini sui, servatorisque *Jesu Christi* regnum. Quo *Paulus*, † presbyteris *Epheſinis* valedicens, non tenui, exanguique sermone, sed hâc tanquam *Cygneâ* verè divini hominis voce, ac oratione, *Nil horum vereor, nec facio animam meam pretiosiore quam me, dummodo consummem cursum meum, & ministerium verbi, quod accepi à DOMINO JESU testificari Evangelium gratiæ DEI.* Ac dein ad *Timotheum Epheſiorum* Episcopum scribens, ‡ *volenter & libenter ego jamjam immolandus sum, ceu victima CHRISTO destinata: discessusque mei tempus instat — præclarum certamen certavi, cursum absolvi, fidem servavi. Quod superest, reservatur mihi justitiæ corona, (corona in cœlis triumphalis;) quam reddet mihi DOMINUS, justus, æquus, & misericors judex, in die ultimâ: neque solum mihi, sed etiam omnibus, qui ejus adventum amaverint.]*

Summa igitur & rerum, & orationis nostræ huc redit, Cum certo sit compertum *Apostolos* integros, innocentes & religiosos fuisse: nec unquam rei alicui assensos esse, nisi argumentis, aut sensibus veri nuntiis comprobata. Cum de susceptâ *CHRISTI* causâ, nullum lucrum, nullus honor, nulla contumelia, nulla vis, nulla pericula, nullus cruciatus possent depellere: Quidni credendum sit *Petro* asseveranti, nec se, nec *Fratres* suos arte confictas fabulas secutos fuisse? His enim fide denegatâ, quid sequemur in rebus vel historicis, vel civilibus? Quid est aliud, quàm omnia pro incertis concedere? nisi nos moveant facta firmissimis sanctissimisque testimoniis virorum optimorum, ad mortem usque perseve-

* 2 Petr. i. 11.

† Act. xx. 23, 24.

‡ 2 Tim. iv. 6, 7, 8.

16 CONCIO ad Clerum Londinensem

perseverantium, communita. Addamus tamen, quod quæ narrant homines fide digni, verberibus, igne, equuleo, & tormentis fatigati, ea videtur veritas ipsa dicere.

Sed vestra, *Patres Fratresque*, patientiâ me jamdiu abusum fuisse vereor, & me reprimo: nec longius prosequar ea, quæ in se tantum habent & veritatis, & gravitatis; ut neque mea, quæ nulla est, neque cujusquam, ad inflammandos vestros animos, eloquentia requiratur. Per me tamen rogentur ex hoc *Londinensis* Cleri cætu, nunc ac olim *terre nostræ* *SALE*, imo *Britanniæ*, totiusque mundi *LUXE* *. Sin vero *SAL* insulsus extet; aut *LUX* occultetur vel obscuretur; quo modo terra condietur, aut mundus illuminabitur? — Rogentur, inquam, singuli ad exemplum, & hortationes crebras *Præsulis* verè docti, verè venerandi; quo nemo unquam ad omne *Episcopi* munus & officium aut paratior, aut vigilantior. — Rogentur, ne per eos lateat hæc *urbs* altissima, & illustrissima; ne inutilia, his præsertim temporibus, talenta sibi credita detineant: Sed omnia impendant studia, ac labores, pro variis naturæ, doctrinæ, spiritusve divini dotibus, ut alios *CHRISTO* acquirant, vel saltem acquisitos servent. Hoc monet ipse *Petrus*, *Prout quisque vestrum aliquo munere donatus sit, ita id alii in alios dispensate, ut boni dispensatores variæ Dei gratiæ.* † Intus enim, è *CHRISTI* quidem domicilio, necnon Sacerdotio sunt adversarii acerrimi, non tam in melius commutandarum, quam evertendarum rerum cupidi. Homines, ut olim *Græculi*, aut *Philosophi minuti*, novitatis atque contentionis avidiores quàm veritatis; multiplices subtileque: necnon *Judeis*, *Ethnicisve* infensores; qui suorum varietate ac copiâ omnia, quæcunque possent, vel scientiæ per investigatione, vel differendi ratione, vel contortulis quibusdam conclusivunculis, vel etiam dolis & mendaciis in *Christianum* nomen elaborant & machinantur: aut saltem in *Evangelizantium* causam acerbè & contumeliosè invehuntur.

Ne

* Mat. v. 13, 15.

† Petr. iv. 10.

Ne in dies singulos crescat horum numerus, faxit DEUS; fin autem DEO non modo aliter visum fuerit, at ut nos, æquè ac *Apostoli*, in medium omnium rerum certamen atque discrimen deveniremus. — Si iis Fluctibus, qui per Nos usque adhuc à communi peste, quoad possimus, sint depulsi, in nosmet ipsos tandem redundarent. — In his tamen, vel rerum asperitatibus, vel temporum angustis; in his irarum humanarum Procellis, (cum vel fortunæ, vel Capita nostra periclitarentur). Juvante DEO *Pauloque* Duce, & hortatore, atque impulsore, * Nos *disfrabat, nedum divellat ab amore CHRISTI Domini nostri; Ne calamitas, ne afflictio, ne vexatio, ne fames, ne nuditas, ne periculum, ne gladius; cum in tantis malis superiores, imo victores plusquam, evadere possimus, per EUM, qui nos ad mortem usque amavit, etiam ultra mortem, opem & salutem per Spiritum sanctum nobis ferens; imò summos nostros labores & maximæ, & æternæ gloriæ spe fidissimâ modò mitigavit: & dein compensabit, illo scilicet die, quo Filius ipse DEI ac Hominis, † de cælo rursus veniet, non olim humili, ac abjectâ vitæ conditione contemnendus, sed splendore, gloriâ ac dignitate iisdem, (queis elucet è gremio, soliove Patris ILLE, "Os & amara aqua rñs dñs, & xæxurñe rñs xps dñs auctr) ‡ admirandus. Non paucis & inermibus discipulis comitatus, sed innumeris Angelorum legionibus cinctus, ut in omnibus iudicium exerceat; ut amplissimis suos donet præmiis; ut quoscunque qui DEUM nesciant, vel Evangelio non obediant, convincat omnium, quæ vel contra DEUM, Patrem, Filiumve, falsè & atrociter aut dixerint, aut patraverint; & de convictis pœnas debitas exigat.*

Præterea autem, dum quicquid declaraverunt, aut suasi, aut hortati sunt APOSTOLI, de DEO, de Domino nostro JESU CHRISTO, & de omni vel pietatis, vel virtutis genere, in Republicâ nostra statuitur: & Principum Senatuumque legibus

* Rom. viii. 35, 37. † 2 Thess. i. 7---10. Jud. 14, 15. ‡ Heb i. 3.

18 CONGIO ad Clerum Londinensem

gibus necnon præmiis munitur; eluceſcant per Nos, *Fratres dilectiſſimi*, qui ad hæc, aut excellentis ingeni magnitudine, aut præclara eruditione aut utraque re instructi & ornati ſumus. — Eluceſcant per Nos Evangelii lux & veritas, nulli non conſpicua; ita eluceſcant, ut *quibus non ſint conſpicua ipſorum vitio ſit*, non noſtrum, nec Evangelii: ac ne pereant, veritas Deus, Pater Domini noſtri IESU CHRISTI; Pater miſericordiarum, & Deus totius conſolationis! † Magnum quoddam, fateor, hoc munus ac onus eſſe; noſtrum tamen erit, quantum poſſimus etiam in tantâ occupatione urbis, & vitæ, omnem illarum artium, bonarum ſive malarum, quas noſtri exercent adverſarii pene infinitam vim, & materiam, & ſcientiam, ut cogitatione ſcilicet comprehendamus. Nihil certe nobis fas erit nescire, quæ ſciant illi, vel ad laceſſendum vel reſpondendum.

Itaque ne Deo, ne Hominiſus, ne Nobiſmet ipſis in æternum, deſimus, paranda & tenenda ſemper erunt arma, quibus vel recti ipſi eſſe poſſumus, vel provocare improbos, vel noſmet provocatos ulciſci. Hoc minime omnium à nobis & rerum, & temporum, & officii noſtri ratio poſtulat, ne quid inſidioſe, nequid ſimulate, nequid fallaciter agamus; ſed ut ſimus ii, qui haberi volumus, & debemus. Dictis ſcriptiſve nunquam non facta reſpondeant: nec quidquam fuci, aut commenti, aut argutiarum in doctrina aut moribus noſtris videatur; nil ſub larvâ *Phariſæorum* aut *Jefuitarum*, nil equidem abſonum, vel diverſum ab eo, quod in ſacris, literis, & oraculis traditur, à ſpiritu nescio quem, (uti volunt quidam inſanæ mentis concionatores) afflatum aut impuſum. Sed omnia *Apoſtolorum* inſtar, tanquam in conſpectu Dei † & ſentiamus, & faciamus, quæ ad ſtudium veritatis, ad Reipublicæ emolumentum, ad humani generis, felicitatem, Dei quæ gloriam ſpectant, nunquam

† 2 Cor. iv. 3, 4.

† 2 Cor. i. 3.

† 2 Cor. iv. 8.

quam interim immemores, quantopere conciliet animos infensissimos sermonum comitas, affabilitasque, morum mansuetudo, mixta modestiæ gravitas: & quæ summa est, vita omnibus virtutibus ornata, quas tamen omnes superemineat *Caritas Christiana*.* Ita enim spero fore, ut contingat nobis, utcunque sint infausta omina, (modò sit DEUS præsens & propitius) non solum extollere religionem ubique *Christiani orbis* jam jacentem & languentem, sed etiam amplificare, & in ultimas terrarum regiones extendere. Hinc saltem, *Patres Fratresque*, nostrum veri, justi, honesti, benevoli, piique, in hoc vitæ curriculo labores æternis præmiis, & honoribus, modò non divinis, decorabuntur, per merita Domini nostri JESU CHRISTI, cui unà cum DEO Patre Spiritûque sancto sit, ut in cælo, sic & in terrâ, *benedictio, & gloria, & sapientia, & gratiarum actio, & honor, & potestas, & virtus in sempiternas seculorum ætates*†. Amen.

* 2 Petr. i. 7.

† Apocalypf. vii. 12.

F I N I S.

ERRATUM.

Pro *domini* pag. 6. lin. 27. lege *domini*.

RECEIVED

[The page contains faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side.]

21 V I F

МУТАДЯВ

Pro forma page 8. No other changes.